

NORDNES AS og SOLSKJÆR AS

Fiskeridirektoratet
Postboks 185
5004 BERGEN

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep,
0032 OSLO

HØRINGSSVAR

FISKERITILLATELSER, KVOTETAK OG FORDELING AV STRUKTURGEVINST

Nordnes AS og Solskjær AS (heretter "Seitrålggruppen"), som representerer flertallet av grunnkvotene i seitrål, viser til Fiskeridirektoratets høringsbrev vedr. fiskeritillatelse, kvotetak og fordeling av strukturgevinst datert 26.03.2026 med høringsfrist 26. juni 2026.

Vi vil gi våre innspill til høringen først ved noen generelle betraktninger, deretter konkret til de eksplisitte spørsmål høringsnotatet ber om tilbakemeldinger på inklusive merknader til forskriftstekstutkastene og til slutt særskilte betraktninger ved seitrålggruppen.

GENERELT

Seitrålggruppen har merket seg at spørsmål som vil ha påvirkning på rammebetingelsene til fiskeflåten, herunder en vurdering av fremtidige strukturregler, ikke blir behandlet i denne høringen, men vil bli undergitt en særskilt behandling. Dette skaper usikkerhet mht om merknadene til foreliggende høring bygger på riktige forutsetninger.

Innføringen av 'modell x' der tilbakefallet av strukturkvoter skal tilfalle både grunnkvoter og 'gjenværende strukturkvoter' kompliserer tilbakefallet ytterligere. Dette fordi så lenge det fortsatt er åpent for å gå inn i nye struktureringer, blir tilbakefallet et 'bevegelig mål' der størrelsen og fordelingen av tilbakefallet endres hver gang det inngås et nytt struktureringsprosjekt.

Dette, sammen med en bebudet evaluering og vurdering og beslutning om en eventuell fremtidig strukturordning, tilsier at å innføre en strukturpause vil gjøre det mulig å beregne hvert enkeltfartøys fremtidige kvotegrunnlag og i tillegg gi forvaltningen muligheten til å 'sette en fot i bakken' og få den nødvendige ro til på et konkret grunnlag foreta en evaluering av oppnådde mål gjennom de strukturordninger som har vært benyttet, og på det grunnlag fastsette reglene for eventuelle nye strukturingsrunder i hele eller deler av fiskeflåten.

Erfaringene fra Helga Pedersens strukturpause er i så måte et godt eksempel på nytten av å stoppe opp, trekke pusten og så puste ut med et nytt konsolidert regelverk.

Seitralgruppen vil vise til det konstante behov for forutsigbare rammebetingelser i fiskeriene, der bestandsutviklingen og de årlige kvoter er evig nok usikkerhet i fremtidsbetingelsene, og at ved å holde åpent for nye strukturingsprosjekter endres som sagt tilbakefallsandelene hver gang en ny strukturering foretas mens i motsatt tilfelle, ved å sette en strukturpause, vil det gi grunnlag for å konkret beregne fartøyenes kvotefaktorer og gi næringsutøverne ønsket forutsigbarhet.

I tillegg har Fiskeridirektoratets tilfeller av feilføringer i det materialet som er lagt ut med utslag på tilbakefall både på dato og kvotefaktorer. Før iverksettelsen av tilbakefallet må registrene gjennomgå en grundig kvalitetssikres.

Risikoen for en uendelig rekke enkeltsaker mht detaljene i tilbakefallet er stor. 'Modell X' har økt kompleksiteten betydelig.

TIL HØRINGSdokUMENTET KAPITEL FOR KAPITEL

Kapitel 2. Tildeling av ervervstillatelse, spesiell tillatelse og årlig deltageradgang

Seitralgruppen støtter forslaget om at det innføres driftskrav også for de gruppene som går over fra årlige deltageradganger til fiskeritillatelser på lik linje med hittil konsesjonsbelagte grupper.

Seitralgruppen støtter forslaget om å skille ordningen for leiefartøy ved havari/forlis og ordningen for leiefartøy ved kontrahering/nybygg. I den sammenheng vil vi tilrå at fartøy som har vært benyttet som leiefartøy ved havari/forlis, ikke svartelister for bruk som leiefartøy ved kontrahering av nybygg. Dette for å unngå at slik svartelisting skaper problemer med å finne egnet leiefartøy ved havavri/forlis.

Seitralgruppen kan ikke gi ubetinget støtte til forslaget om å videreføre regelverket om eierkonsentrasjon i havfiskeflåten. Forbeholdet gjelder seitralgruppen som kun består av 4 fartøy fordelt på tre eierselskap. Åpningen for strukturering på tvers mellom torsketral og seitral har medført at ca. halvparten av kvotegrunnlaget (6,3 faktorer) er strukturert inn på torsketralere. Med tilbakefallet av strukturkvotene vil til slutt hele kvotegrunnlaget

(12,6 faktorer) ligge til seitrålerne med mindre nye struktureringer foretas. I ytterste konsekvens kan seitrålere bli strukturert inn i torskestrål og gruppen består da kun av ett rederi med 2 fartøy som ved utløpet av strukturperiodene blir sittende med 100% av seitrålgруппens kvantum. Dette er en illustrasjon av at seitrålgруппen ikke har kontroll over egen fremtid og rammebetingelser. Det må derfor finnes en særskilt løsning for denne gruppen.

Kapitel 3. Nærmere om gjeldene ordninger – spesiell tillatelse og årlige deltageradganger

Seitrålgруппen har ingen kommentarer til dette kapitlet.

Kapitel 4. Overgang fra spesielle tillatelser og årlige deltageradganger til fiskeritillatelser

Seitrålgруппen har ingen kommentarer til dette kapitlet.

Kapitel 5. Åpen Gruppe

Seitrålgруппen har ingen kommentarer til de generelle problemstillinger som reises i dette kapitlet vedr. fiske og deltagelse i åpen gruppe i torsk nord og lignende grupper av kystfartøy.

Seitrålgруппen har derimot merknader til kapitel 5.3.2. Åpen gruppe reker Grønland.

Den norske rekekvoten ved Grønland er en del av den bilaterale kvoteavtalen mellom Norge og Grønland. Norsk 'betaling' i et balansert kvotebytte er i all hovedsak torsk nord. Det innebærer at rekeadgangen for norske fartøy blir betalt av torskeavhengige kystfartøy og havfiskeflåten til like.

Etter at det over flere år ikke hadde vært norsk aktivitet i rekefisket ved Grønland ble det i 2018 etablert en åpen gruppe som innebar at alle fartøy med rekestråltillatelse kunne delta ved Grønland. Dette fordi det var ønskelig med økt aktivitet fra norsk side. At det nå de 4 år siste årene har vært god utnyttelse av rekekvoten tilsier ikke at det er behov for eller noen grunn til å ekskludere rekestrålerne i åpen gruppe fra å kunne delta i rekestrålfisket ved Grønland.

Tvert imot vil opprettholdelse av åpen gruppe være en garantist for at den norske rekekvoten ved Grønland vil bli fullt utnyttet.

'Seitrålgруппen' vil på dette grunnlag anse at det er viktig å opprettholde åpen gruppe for fiske etter reker ved Grønland.

Kapitel 6. Strukturkvoteordningene

Seitrålgruppen viser til de særskilte problemstillinger som reiser seg pga at seitrålgruppen kun består av 4 fartøy.

Seitrålgruppen tolker det slik at alternativ C under pkt. 7.2.7.3 vil gjelde for ovennevnte problemstilling, men dersom det ikke gjør det, mener vi følgende må innføres:

For å muliggjøre at gruppen, slik den nå er, kan fiske hele gruppekvantumet etter tilbakefall må kvotetaket økes til 4 kvotefaktorer på hovedarten sei nord som er samme kvotetak som er satt for torskeetrål nord på torsk.

Tilsvarende må kvotetak sei sør økes fra 3,5 til 4 kvotefaktorer

Som beskrevet foran har ikke seitrålgruppen, pga mulighetene til strukturering på tvers med torskeetrål, kontroll over strukturingsomfanget og hvor mye av kvotegrunnlaget tilhørende seitrål som ligger som strukturkvoter i torskeetrålgruppen. Dette kan i ytterste fall ha som konsekvens at kvotetaket må heves til 16 for at fartøyet som er igjen i seitrål skal kunne fiske gruppekvantum.

Seitrålgruppen er positiv til at utskiftingstillatelser kan benyttes i strukturprosjekter.

Kapitel 7. Fordeling av strukturgevinst

Forutsetningen som har ligget til grunn i strukturingsordningene har vært at tilbakefallet, strukturgevinsten, skulle tilbake til opprinnelig gruppe. På dette grunnlag har de ulike rederiene tatt sine beslutninger mht strukturering eller ikke strukturering.

'Modell X' er i strid med den forutsetningen som har ligget til grunn for ulike rederiers beslutninger og planlegging av sitt fremtidige driftsgrunnlag. Rammebetingelsene er blitt endret med tilbakevirkende kraft. Slike grep er uheldig da det påfører næringen økt usikkerhet.

I tillegg til dette kompliserer 'modell x' beregningen av tilbakefall i så stor grad at det setter på spill om tallgrunnlaget for å iverksette tilbakefall fra 1. januar 2027 er til stede.

Kvotefaktorene som ligger til grunn når de enkelte fartøys kvoter skal beregnes er nå detaljerte ned til 6 desimaler. I seitrål pr 1.1.2027 da tilbakefallet skal starte, er kvotegrunnlaget fordelt på 4 grunnkvoter og 23 fartøy med strukturkvoter. I alt er dette oppsplittet på 12,5863 kvotefaktorer. Ser vi på kvotegrunnlaget for 2026, 10349 tonn, gir en kvotefaktor på 1 en kvote på 822,24322327 tonn. Økes kvotegrunnlaget etter tilbakefallet fra 1,0 til e1,0001 øker kvoten til 822,32544759923 tonn. Altså en kvoteøkning på 82 kilo. Det sier seg selv at dette blir uhåndterlig og direktoratet oppfordres til å foreta en opprydding med avrunding ned til en desimal.

I tillegg foreslås i høringen at en fremover skal håndtere dette med tre typer kvotefaktorer; grunnkvotefaktorer, strukturkvotefaktorer og strukturgevinstfaktorer.

For Fiskeridirektoratet å løpende holde oversikt over tre kvotefaktorer pr. fartøy, faktorer som beveger seg løpende vil være en nærmest ugjørlig oppgave med påfølgende konflikt med næringsutøverne om hva som er riktig faktor, og med det hva som er riktig årskvote.

Summen av dette er et kvotesystem som er komplisert og detaljert ned til et uhensiktsmessig og unødvendig detaljnivå som vil generere en u håndterlig mengde klagesaker hos en allerede overbelastet fiskeriforvaltning.

Seitrålggruppen er ytterst bekymret over disse forholdene, og vil tilrå en strukturpause med virkning fra 1.januar 2027. Det vil muliggjøre en oversiktlig iverksetting av tilbakefallet ved at situasjonen fryses. I motsatt fall, hvis muligheten til nye struktureringer står åpen, vil grunnlaget for tilbakefall endres for hvert nytt struktureringstilfelle.

7.2.3 Fordeling av strukturgevinst til opprinnelig gruppe.

Seitrålggruppen vil understreke betydningen av at det ved tilbakefallet holder fast ved grunnleggende forutsetninger, som har vært fiskeriselskapenes utgangspunkt for sine analyser og finansielle grep. Seitrålggruppen vil støtte at strukturkvotene ved tilbakefall skal tilbakeføres grunnkvotene. Dette skal også gjelde i de tilfeller strukturering har vært på tvers mellom flere grupper (horisontal struktur).

Vår forståelse er at tilbakefall i overenstemmelse med modell X utelukkende skal fordeles til gjenværende grunnkvoter med tilhørende strukturkvoter som ligger igjen i gruppen. Konkret medfører dette at det bare er gjenværende grunnkvoter og strukturkvoter som på tidspunktet for tilbakefallet er tilknyttet grunnkvote som mottar strukturgevinst ved tilbakefallet.

Seitrålggruppen ber om, for å gjøre dette eksplisitt tydelig, om at det presiseres i forskriften at strukturgevinst utelukkende skal tilfalle gjenværende grunnkvoter i opprinnelig gruppe + strukturkvoter som er direkte knyttet opp mot disse grunnkvotene på tidspunktet for tilbakefallet. Spesifikt at det ikke skal tildeles strukturgevinstkvotefaktor til strukturkvoter som befinner seg utenfor opprinnelig gruppe ved tilbakefall.

7.2.4 Omvendt strukturering

Seitrålggruppen er positiv til at tilfeller av omvendt strukturering etter søknad kan få korrigert sine grunnkvote- og strukturkvotefaktorer.

7.2.5 Fordeling av strukturgevinst til 'gamle' rekrutteringskvoter

Seitrålggruppen har ingen kommentarer til dette kapitlet.

7.2.6 Fordeling til tilbudsplikt

Seitrålggruppen er positiv til at strukturgevinst fra kvoter med tilbudsplikt håndteres likt med kvoter uten slik binding.

7.2.7 Kvoteøk og eierkonsentrasjon

Problemstillinger som reiser seg vedr kvoteøk på enkeltfartøyene og eierkonsentrasjon på individnivå er ekstreme for seitrålggruppen grunnet at der bare er 3 rederier med 4 fartøy som utgjør hele gruppa.

Ved at en betydelig del av kvotegrunnlaget for seitrål har vært strukturert over på torsketrål, og ved at det fortsatt er adgang til å inngå i nye strukturpakker torsketrål/seitrål så har ikke seitrålerne mulighet til å tilpasse seg en gruppegitt strukturering ettersom rammebetingelsene for seitrålerne delvis styres av beslutninger som fattes i torsketrål. Seitrålerne har således ikke kontroll med sine egne rammebetingelser.

Det har som nødvendig konsekvens at så lenge strukturordningen løper må eierskapsbegrensningen (som i dag er 30% av gruppekvoten), og som i utkast til forskrift om fiskeritillatelse og deltakelse i åpne fiskerier er foreslått videreført med samme begrensning, suspenderes så lenge fortsatt strukturering er tillatt.

Det har også som konsekvens at dagens gjeldende regler for kvotefaktorer (3 kvotefaktorer på sei nord og 3,5 på sei sør), og som i §13 i forskrift om spesielle kvoteordninger og strukturgevinst tilsvarende må suspenderes så lenge fortsatt strukturering er tillatt.

Kapitel 8. Andre forslag.

Seitrålggruppen har ingen kommentarer til dette kapitlet.

Kapitel 9. Økonomiske, administrative og miljømessige konsekvenser

Seitrålggruppen har ingen kommentarer til dette kapitlet.

Kapitel 10. Forslag til ny forskrift om fiskeritillatelse og deltagelse i åpne fiskerier

'Seitrålggruppen' vil ikke i detalj gå inn i tekstene i de ulike paragrafene, slik de her i utkastet er formulert, da vi forutsetter at fiskeriforvaltningen vil reformulere i den grad det er nødvendig for å få en presis forskriftsutforming som dekker de formål og bestemmelser forskriften skal ivareta.

Konkrete merknader er;

§1 – Begrepet 'fiskeritillatelse' er så vidt nytt at det bør defineres, ref. §2.

§3 – I forskriftsutkastet henvises det til kapitler i høringsnotatet. Det kan sees hensiktsmessig som hjelpetekst i et utkast som lesestøtte, men en endelig forskrift kan ikke ha tekst fra et høringsnotat som reguleringsgrunnlag. Vi forutsetter at forvaltningens jurister finner en løsning.

§5 – Samme som vedr. §3 med henvisninger til kapitler i høringsnotatet.

§5 og §6 – ‘Seitrålggruppen’ vil bemerke at det går an å gi forskriftene som regulerer norske fiskeres hverdag en positiv innfallsvinkel. Eksempelvis med å formulere slik; *“Søknader om utskifting av fartøy skal godkjennes dersom søknaden dreier seg om a) utskifting av fartøy med største lengde under 11 meter og minst en fiskeritillatelse med hjemmelslegde under 11 meter, til erstatningsfartøy med største lengde under 11 meter”*

§13, §17 og §20 - ‘Seitrålggruppa’ ser ingen grunn til at tillatelsene i bunnfiske skal utformes ulikt m.h.t. hva tillatelsene omfatter. Dette ettersom unntattelse av et fiskeslag for en gruppe men eksplisitt nevnt for en annen gruppe, erfaringsvis er brukt som begrunnelse for eksklusive rettighetstildeling. Det foreslås derfor at første edd i §§13, 17 og 18 utformes slik : *“.....omfatter fiske med trål /konvensjonelle redskap etter torsk, hyse, sei, brosme, lange (blålange og hvitlange), blåkveite, uer og steinbit m.v.”*

Kapitel 11. Forslag til forskrift om spesielle kvoteordninger og strukturgevinst

‘Seitrålggruppen’ vil heller ikke her gå i detalj inn i tekstene i de ulike paragrafene, slik de her i utkastet er formulert, da vi forutsetter at fiskeriforvaltningen vil reformulere i den grad det er nødvendig for å få en presis forskriftsutforming som dekker de formål og bestemmelser forskriften skall ivareta.

§5 – For å være i samsvar med opplistingen bør innledende ledd formuleres *‘gjelder følgende fartøygrupper og tilhørende fiskeslag:’*

“Seitrålggruppen” vil understreke at vårt primære standpunkt er at det bør innføres strukturpause med virkning fra 1.1.2027. Ref. foran våre merknader under “GENERELT” og “Kapitel 7”.

SÆRSKILT VEDRØRENDE SEITRÅL - OPPSUMMERT

SÆRSKILT OM EIERSKAP OG KONSENTRASJON

Da seitrålggruppa ble etablert ved Kgl.res. 25/8 1995 besto gruppa av 16 fartøy og kunne reguleres som øvrige grupper i norsk fiske.

Sammenslåinger, frafall og strukturordningene har redusert antall fartøy i seitrålggruppa til 4, hvorav ett fiskebåtselskap har 2 fartøy.

Det har vært tillatt med strukturering på tvers mellom seitrål og torskeetrål. Om lag halvparten av kvotefaktorene på sei tilhørende seitrålgruppa ligger i dag som strukturkvoter hos torskeetrål.

Tilbakefallet til de gruppene strukturkvoten er hentet fra vil nødvendigvis – ettersom det bare er 3 eierselskap – medføre at ett, to eller alle 3 selskapene i seitrålfisket vil bryte eierskapsbegrensingen på 30%.

Dette har også som konsekvens at dagens gjeldende regler for kvotefaktorer (3 kvotefaktorer på sei nord og 3,5 på sei sør), og som i §13 i forskrift om spesielle kvoteordninger og strukturgevinst foreslås videreført, ikke er gjennomførbar ettersom seitrålgruppas 12,58 kvotefaktorer på sei nord ikke lar seg fordele på 4 fartøy uten ett, to, tre eller alle fire bryter med begrensingen på 3 kvotefaktorer sei nord.

Det forhold at strukturering er tillatt på tvers mellom seitrål og torskeetrål innebærer at seitrålgruppa kan utsettes for 'kvotekannibalisme' og ikke ha mulighet til selv styre gruppas størrelse, antall fartøy, og kvotegrunnlag ettersom dette i meget stor grad styres av eksogene faktorer primært knyttet til i hvilken grad fortsatt strukturering er tillatt i tilbakefallsperioden.

Det vil derfor, for at tilbakefallet av sei skal kunne gjennomføres, og som forutsetningene er tilbakeføres seitrålgruppa og fordeles etter Modell X, være nødvendig å suspendere begrensingene som er satt for eierkonsentrasjon så vel som kvotetak på det enkelte fartøy.

SÆRKILT OM BIFANGST

Norske bifangstreguleringer har som primære formål å legge til rette for at års-kvotene blir utnyttet fullt ut samtidig som de enkelte fartøy og redskapsgrupper kan fiske sine kvoter uten å komme i konflikt med kravet om en bærekraftig høsting av alle regulerte mål-arter.

For seitrål, som har sei og uer som sine hovedarter og hyse og torsk som de to bestandene hvor bifangstregimet allerede i dag er problematisk å etterfølge og skaper urasjonelle og kostnadsdrivende fiskemønstre.

Seitrål er i dag regulert med en avsetning på 750 tonn hyse og tilsvarende på torsk som fordeles som bifangstkvote til hvert av de fire fartøyene i gruppa. Fra 1990 til 1999 utgjorde kvantumet 1500 tonn med torsk og 500 tonn hyse. Fra 2000 frem til dags dato, ble kvantumet torsk redusert med 750 tonn torsk og økt med 250 tonn hyse, av ukjent grunn. Siden 2000 har bifangstkvantumet ligget fast – uavhengig av kvantum seitrål har hatt på sitt hovedfiske etter sei og uer og likeledes uavhengig av størrelsen på hyse og torskekvotene. For øvrig nevnes det også at det var stopp i direktefiske etter uer i perioden 2003-2014. Det sier seg selv at en slik regulering ikke er innrettet mot det grunnleggende formålet med bifangstavsetninger om å legge til rette for en rasjonell utnytting av hoved-fiskeriene (her sei og uer).

Tilbakefallet vil legge ytterligere press på mulighet til å utnytte sine seikvoter. Seikvotegrunnlaget i gruppa kan bli doblet når alt tilbakefallet er gjennomført. Det innebærer enkelt sagt at skal seitrål kunne nyttiggjøre seg av det økte kvotegrunnlaget som kommer gjennom tilbakefallet må det foretas endringer i bifangstreguleringene,

Vi tar dette opp nå for å få reist problemstillingen som vi forutsetter inkorporeres i forberedelsene til høsten reguleringsmøte.

Det vil være absolutt i strid med hensikten med strukturingsordningen og særlig tilbakefallsreglene om andre regler umuliggjør at fartøy/fartøygrupper ikke kan nyttiggjøre seg sv tilbakefallet.

Tormund Grimstad

Thomas Selnes Johansen